

ZAGADNIENIA NA EGZAMIN DLA KLASY 8 W ROKU SZKOLNY 2021-2022

KSZTAŁCENIE LITERACKIE I KULTUROWE:

Umiejętności:

- rozpoznawanie rodzajów literackich: epika, liryka i dramat; określanie cech charakterystycznych dla poszczególnych rodzajów i przypisywanie omawianego utworu do odpowiedniego rodzaju;
- rozróżnianie gatunków epiki, liryki, dramatu, w tym: powieści, pamiętnika, komedii, ballady, trenu, epepei – i wymienienie ich podstawowych cech oraz wskazywanie cech gatunkowych czytanych utworów literackich;
- wskazywanie elementów dramatu (rodzaj): akt, scena, tekst główny, didaskalia, monolog, dialog;
- rozpoznawanie w tekście literackim: epitetu, przenośni, porównania, apostrofy, powtórzeń (w tym anafory) i wyrazów dźwiękonaśladowczych, uosobień, ożywień i objaśnianie ich roli, porównania homeryckiego, neologizmu, eufemizmu, symbolu, alegorii i określanie ich funkcji;
- znajomość pojęcia komizmu, rozpoznawanie jego rodzajów w tekstach oraz określanie ich funkcji;
- określanie w poznawanych tekstach problematyki egzystencjalnej oraz znaczenia symbolicznego w tekstach kultury;
- wykorzystanie w objaśnianiu sensów tekstów literackich elementów wiedzy o historii i kulturze, potrzebnych kontekstów (np. biograficznego, historycznoliterackiego, filozoficznego, społecznego);

- omówienie elementów świata przedstawionego (czas, miejsce akcji, bohaterowie, wydarzenia) poznanych utworów;
- omówienie obrazów poetyckich w poezji;
- rozpoznawanie elementów rytmizujących wypowiedź: w tym wers, strofa, refren, ilość sylab w wersie, rym (rym męski i żeński, podział rymów ze względu na układ w wersach);
- rozróżnianie wiersza stroficznego i stycznego (ciągłego) oraz wiersza wolnego;
- objaśnianie sensów przenośnych tekstu;
- opowiadanie o wydarzeniach fabuły oraz ustalanie kolejności zdarzeń i rozumienie ich wzajemnej zależności;
- wyjaśnienie, kim jest podmiot liryczny, narrator i bohaterowie w czytanych utworach;
- wskazanie w utworze bohaterów głównych i drugoplanowych oraz określanie ich cech;
- wskazanie i omówienie wątku głównego oraz wątków pobocznych;
- wyrażanie własnego sądu o postaciach i zdarzeniach;
- wskazywanie wartości w utworze oraz określanie wartości ważnych dla bohatera;
- rozpoznawanie gatunków dziennikarskich: reportaż, felieton, wywiad, artykuł i określanie ich podstawowych cech;
- określanie tematyki oraz problematyki utworu;
- wskazanie i omówienie wątku głównego oraz wątków pobocznych;

- wyrażanie własnego sądu o postaciach i zdarzeniach;
- wskazywanie wartości w utworze oraz określanie wartości ważnych dla bohatera;

Lektury obowiązkowe:

Adam Mickiewicz, Pan Tadeusz;

Henryk Sienkiewicz, Quo vadis, Latarnik;

Stefan Żeromski, Syzyfowe prace;

Melchior Wańkowicz, Tędy i owędy (wybrany reportaż);

Sławomir Mrozek, Artysta;

Wybrane wiersze poetów: K. K. Baczyński, Elegia o chłopcu polskim, Z głową ciężką na karabinie, T. Różewicz, Warkoczyk,

C. K. Norwid, Moja piosnka II; B. Leśmian, Urszula Kochanowska; T. Różewicz, List do ludożerców; W. Szymborska, Nic dwa razy; J. Twardowski, Mrówko ważko biedronko...;

A. Kamiński, Kamienie na szaniec

Lektury uzupełniające (2 do wyboru):

Miron Białoszewski, Pamiętnik z powstania warszawskiego (fragmenty);

Jan Paweł II, Przekroczyć próg nadziei (fragmenty);

Henryk Sienkiewicz, Krzyżacy;

Melchior Wańkowicz, Monte Cassino (fragmenty);

Karolina Lanckorońska, Wspomnienia wojenne 22 IX 1939–5 IV 1945
(fragmenty)

Eric-Emmanuel Schmitt, Oskar i pani Róża;

Bolesław Prus, *Placówka, Zemsta*;

Henryk Sienkiewicz, *Sąd Ozyrysa*;

Nicolas Sparks, *Jesienna miłość*

Melchior Wańkowicz, Ziele na kraterze (fragmenty).

KSZTAŁCENIE JĘZYKOWE

Umiejętności:

- odróżnianie mowy zależnej i niezależnej, przekształcanie mowy zależnej na niezależną i odwrotnie;
- rozróżnianie upodobnień fonetycznych, wskazywanie przykładów uproszczeń grup spółgłoskowych i utraty dźwięczności w wygłosie;
- rozróżnianie wypowiedzi wielokrotnie złożone (nazywanie rodzajów zdań złożonych podrzędnie i współrzędnie wchodzących w ich skład);
- rozumienie, na czym polega błąd językowy;
- poprawne przytaczanie cudzych wypowiedzi z zastosowaniem odpowiednich znaków interpunkcyjnych;
- znajomość zasad pisowni partykuły „nie” z różnymi częściami mowy, pisowni przedrostków i przyrostków oraz zasad poznanych w klasach 4-6 (ó/u, rz/ż, h / ch, wielka litera);

- dostrzeganie zróżnicowania słownictwa, w tym rozpoznawanie słownictwa ogólnonarodowego i słownictwa o ograniczonym zasięgu (np. terminy naukowe, archaizmy, kolokwializmy);
- rozpoznawanie wyrazów rodzimych i zapożyczonych;
- rozpoznawanie nazw osobowych i miejscowych, rodzajów nazw miejscowych,
- używanie poprawnych form gramatycznych imion, nazwisk, nazw miejscowych i nazw mieszkańców;
- wyróżnianie środowiskowych i regionalnych odmian języka;
- rozróżnianie treści i zakresu znaczeniowego wyrazu;
- rozumienie pojęcia stylu, rozpoznawanie stylu potocznego, urzędowego, artystycznego, naukowego, publicystycznego.

Tworzenie wypowiedzi

Umiejętności:

- tworzenie wypowiedzi z zastosowaniem odpowiedniej dla danej formy gatunkowej kompozycji oraz zasady spójności językowej między akapitami;
- tworzenie spójnych wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: rozprawka, podanie, życiorys, CV, list motywacyjny, przemówienie, opowiadanie twórcze